

Olsztyn, 19 listopada 2014 roku

PS-IV.431.2.16.2014.KB

*Dom dla Dzieci
im. M. Lengowskiego
w Gryźlinach*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 122 i 123 ust.1-5, w związku z art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.921.2014 z dnia 9 września 2014 roku, kierująca zespołem kontrolnym, /akta kontroli str. 1/ oraz
2. Marzena Przybylska - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.922.2014 z dnia 9 września 2014 roku, /**akta kontroli str. 2/**

przeprowadził w dniach 11-12 i 15 września 2014 r. kontrolę problemową w Domu dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach. Przedmiotem kontroli była ocena działalności zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 ze zm.), zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. Placówka / Dom – co oznacza: Dom dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach,
2. Dyrektor Placówki / Dyrektor Domu – co oznacza: dyrektora Domu dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach, panią Jolantę Guszczanowską,
3. Zespół - co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
4. Regulamin – co oznacza: Regulamin Posiedzeń Stałego Zespołu do spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka Domu dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach,
5. ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, w rozumieniu art. 136 ustawy,
6. karta – co oznacza: Kartę okresowej oceny sytuacji dziecka

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do dnia jej rozpoczęcia i przeprowadzono ją w obecności pani Jolanty Guszczanowskiej - Dyrektora Domu dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach, w oparciu o analizę prowadzonej w Placówce dokumentacji oraz informacje przekazane bezpośrednio.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę.

Ustalenia:

Dom dla Dzieci im. M. Lengowskiego w Gryźlinach jest publiczną całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 30 wychowanków, prowadzoną przez Powiat Olsztyński. W dniu podjęcia czynności kontrolnych w ewidencji wychowanków widniało 38 dzieci /**akta kontroli str. 3-4**/. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Domu faktycznie przebywających w Placówce było 30 dzieci. Nieobecność ośmiorga z nich spowodowana była przebywaniem w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych.

Dokumentem określającym zasady działalności zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w przedmiotowej Placówce jest *Regulamin Posiedzeń Stałego Zespołu do spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka Domu dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach* /**akta kontroli str. 5-8**/. Stwierdzono, że podstawa prawna zawiera nieaktualny na dzień utworzenia dokumentu adres publikacyjny ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W toku analizy w/w Regulaminu kontrolujący zwrócili uwagę Dyrektora Placówki na niezgodność zapisów ustępu 1 w § 5 ze stosowaną praktyką: zgodnie z treścią przywołanego przepisu „*Obligatoryjne posiedzenia zespołu dokumentowane są w Kartach Okresowej oceny Sytuacji Dziecka, posiedzenia z przyjęcia dziecka do placówki dokumentowane są w Kartach Aktualnej Oceny Sytuacji Dziecka*”, tymczasem *Karty Aktualnej Oceny Sytuacji Dziecka* uzupełnianie są także na inne doraźne okoliczności, to jest:

- wystąpienie trudności szkolnych,
- zaistnienie problemów wychowawczych,
- orzeczenie sądu o zakończeniu pobytu dziecka w placówce,
- przychylenie się sądu do wniosku Zespołu w sprawie okresowego pobytu dziecka w domu rodzinnym,
- konieczność podjęcia ważnej decyzji dotyczącej dziecka,
- pogorszenie się stanu zdrowia dziecka.

Kontrolujący zwrócili także uwagę na brak zasadności rozdzielania zadań członków Zespołu, o których mowa w § 6 ust. 1 i 7. Z uwagi na fakt, iż zgodnie z art. 136 ustawy modyfikowanie planu pomocy dziecku jest jednym z celów dokonywania oceny dziecka nie ma potrzeby wyodrębniania tylko niektórych elementów tejże oceny. Powyższą nieścisłość na bieżąco omówiono z Dyrektorem Placówki.

W toku podjętych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w Placówce dokonywano:

- w 2013 roku: 5-16 stycznia i 18-19 czerwca
- w 2014 roku: 21-22 stycznia i 17-18 czerwca.

Z uwagi na fakt, iż pomiędzy ostatnimi posiedzeniami Zespołu upłynęło 7 miesięcy, kontrolujący w ramach bieżącego instruktażu pouczyli prowadzącą Placówkę aby rzetelnie wypełniać obowiązek wynikający z art. 138 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, to jest dokonywać oceny nie rzadziej niż co pół roku.

Doraźnie w roku 2013 Zespół zbierał się 22 razy, natomiast od stycznia 2014 roku do dnia rozpoczęcia kontroli – 7 razy.

Ustalono, że do udziału w posiedzeniach Zespołu zapraszano między innymi:

- przedstawicieli właściwych ośrodków pomocy społecznej,

- asystenta rodziny dzieci umieszczonych w Domu (zatrudnionego przez MOPS w Olsztynku),
- przedstawiciela ośrodka adopcyjnego,
- przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- pedagogów właściwych szkół,
- sędziów właściwych sądów rodzinnych.

Analiza list obecności z posiedzeń Zespołu, które odbyły się w dniach 21-22 stycznia 2014 roku wykazała nieobecność przedstawiciela ośrodka adopcyjnego. Z wyjaśnień uzyskanych od kierującej Placówką wynika, że do maja 2014 roku uczestnicy posiedzeń dostawali imienne zaproszenia do uczestnictwa w pracach Zespołu (w Placówce nie pozostawał egzemplarz ad acta). Kolejne natomiast zaproszenia miały charakter oficjalnego pisma kierowanego do poszczególnych instytucji. Powyższe potwierdza wyjaśnienie złożone przez Dyrektora Placówki, stanowiące **akta kontroli str. 9**. Obecności przedstawiciela ośrodka adopcyjnego nie odnotowano również na posiedzeniach Zespołu, które odbyły się w dniach 17-18 czerwca 2014, pomimo dopełnienia przez Placówkę obowiązku zawiadomienia ośrodka o terminach dokonywania oceny okresowej sytuacji dzieci umieszczonych w Domu w Gryźlinach.

Pracę Zespołu z obligatoryjnych posiedzeń dokumentowano w formie *Karty okresowej oceny sytuacji dziecka*, posiedzenia doraźne dokumentowane były natomiast w formie *Karty aktualnej oceny sytuacji dziecka*.

Po sprawdzeniu losowo wybranej dokumentacji stwierdzono, że obligatoryjne posiedzenia Zespołu dokumentowane są w:

1. *Analizie form i metod pracy z dzieckiem i rodziną dotyczące wychowanka* (właściwe imię i nazwisko) *za okres:* (wskazane konkretne półroczce),
2. *Sprawozdaniu z pracy opiekuńczo-wychowawczej z* (właściwe imię i nazwisko) *za okres:* (wskazane konkretne półroczce),
3. *Karcie zasadności pobytu dziecka w placówce*,
4. *Karcie okresowej oceny sytuacji dziecka*.

Stwierdzono, że brak jednorodnego arkusza, w którym Zespół dokonywałby okresowej oceny stwarza konieczność samodzielnego formułowania wniosków z treści czterech dokumentów. Nadto powoduje powielanie informacji zawartych w innych dokumentach, oraz skutkuje częstym pomijaniem takich obszarów oceny jak:

- ocena możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej (co widoczne jest w dokumentacji: [REDACTED] /**akta kontroli str.10-19/**, [REDACTED] /**akta kontroli str. 20-27/**, [REDACTED] /**akta kontroli str. 28-35/**),
- monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie (co widoczne jest w dokumentacji: [REDACTED] /**akta kontroli str. 10-19/**, [REDACTED] /**akta kontroli str. 36-45/**, [REDACTED] /**akta kontroli str. 46-58/**),
- informowanie sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej (we wszystkich badanych przypadkach brak zapisów w tym obszarze).

Potrzebę ujednolicenia i usystematyzowania dokumentacji w tym zakresie na bieżąco omówiono z panią Jolantą Guszczańską – dyrektorem Domu.

Ponadto kontrolujący zwrócili uwagę na fakt, iż w trzech badanych przypadkach ([REDAKTOWANE]) w „Karcie okresowej oceny sytuacji dziecka” w miejscu: *Ocena realizacji wniosków podjętych na ostatnim posiedzeniu Zespołu* pojawiają się zapisy: „*Wnioski w większości zostały zrealizowane*”, których enigmatyczna treść i tak nie pozwala ustalić jakie wnioski udało się zrealizować, a jakich nie /**akta kontroli str. 59-64, str. 65-70, str. 28/**. W związku z powyższym kontrolujący wskazali na brak zasadności formułowania takich zapisów w ogóle, zwłaszcza, że w Placówce sporządzane są obszerne dokumenty *Analiza form i metod pracy z dzieckiem i rodziną dotyczące wychowanka* oraz *Sprawozdanie z pracy opiekuńczo-wychowawczej*. W pozostałych przypadkach zapisy te mają charakter podsumowania zadań wyznaczonych w planach pomocy dziecku.

W toku kontroli stwierdzono, że na okoliczność przyjęcia w dniu 25 marca 2014 r. do Placówki małoletniego [REDAKTOWANE], Zespół zbyt późno sporządził ocenę jego aktualnej sytuacji /**akta kontroli str. 71-79/**. Czynności tych dokonał blisko trzy miesiące po umieszczeniu dziecka w Domu, to jest na posiedzeniu obligatoryjnym w dniu 18 czerwca 2014. W opinii kontrolujących dokonanie takiej oceny winno odbyć się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki. Nadto, prawie trzymiesięczny pobyt dziecka w Domu dla Dzieci w Gryźlinach, zdaniem kontrolujących, jest wystarczającym okresem aby móc zaobserwować występujące trudności szkolne, występujące problemy wychowawcze; tymczasem wiele z punktów, które zawiera arkusz oceny, zostało zupełnie pominiętych. Z wyjaśnień uzyskanych od Dyrektora Placówki wynika, że istotnie „*omówienie sytuacji nowoprzybyłych dzieci odbywało się ostatnio podczas obligatoryjnych posiedzeń Zespołu*” od praktyki tej jednak odstąpiono i powrócono do „*zwoływania Zespołu w przeciągu miesiąca od momentu przyjęcia wychowanka*” /**akta kontroli str. 80/**.

Kontrolujący stwierdzili ponadto, że w dokumentacji prac Zespołu stosuje się nieaktualne nazewnictwo, niedostosowane do aktualnych przepisów, tj. „stały Zespół”. W powyższym zakresie Dyrektorowi Placówki udzielono bieżącego instruktażu. Analiza kart dwunastu wybranych losowo wychowanków wykazała, że wszystkie opatrzone zostały podpisami osób dokonujących oceny.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Zespół dokonujący oceny sytuacji dziecka w roku 2013 roku sformułował 2 wnioski dotyczące powrotu do rodziny biologicznej, 52 wnioski dotyczące pozostawienia w Placówce i 3 wnioski o umieszczenie w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

W roku 2014 (do dnia rozpoczęcia kontroli) w 1 przypadku wnioskowano o umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej, w 48 przypadkach o pozostawienie w Placówce, w 7 natomiast o umieszczenie w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej /**akta kontroli str. 83/**.

Analiza dokumentacji Zespołu wykazała, że Placówka realizowała obowiązek wynikający z art. 138 ust. 2 ustawy, to jest przysyłała do właściwych sądów wnioski Zespołu dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w Placówce.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1) Przedłożyć do wglądu organowi nadzoru *Regulamin Posiedzeń Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka Domu dla Dzieci im. Michała Lengowskiego w Gryźlinach*, uwzględniający obowiązujące regulacje prawne. Termin realizacji: 1 miesiąc od dnia otrzymania zaleceń.
- 2) Doraźne posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka na okoliczność przyjęcia małoletniego do placówki zwoływać niezwłocznie po jego przybyciu. Termin realizacji: na bieżąco.
- 3) W ramach dokonywanej co pół roku okresowej oceny sytuacji dziecka (na posiedzeniach obligatoryjnych) realizować wszystkie cele, o których mowa w art. 136 ustawy. Termin realizacji: na bieżąco.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 125 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2013, poz. 135 ze zm.), przysługuje prawo zgłoszenia do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zastrzeżeń do ww. zaleceń pokontrolnych, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Sylwia Kicińska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Do wiadomości:

Starosta Olsztyński

GŁÓWNY SPECJALISTA
Katarzyna Brewka
Katarzyna Brewka

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Witold Uziela
Witold Uziela